

Olmekowie

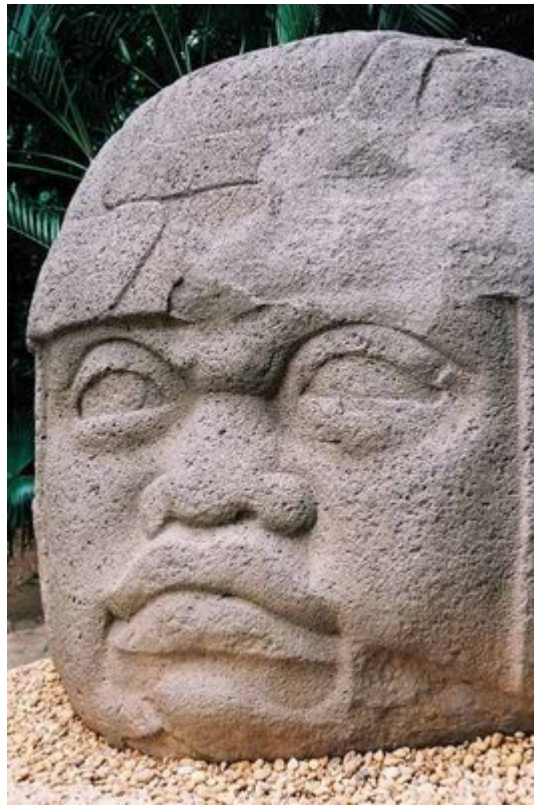

Przed 1862 rokiem nie było w sumie żadnych stuprocentowych dowodów na istnienie cywilizacji starszej niż cywilizacja Majów. Mimo to wielu z naukowców podejrzewało, iż taka cywilizacja musiała istnieć - przecież Majowie nie mogli się wziąć znikąd!!! Poza tym przez cały czas, aż do 1862 roku, kiedy doszło do poważnego odkrycia mówiącego o istnieniu Olmeków, znajdowano drobne zabytki, które, jak słusznie podejrzewano nie mogły należeć do kultur Majów czy Azteków. Wracamy do już wspomnianej daty, mianowicie roku 1862. Otóż tego to roku, w górach Tuxtala, jeden z licznych w owych czasach robotników pracujących przy uprawie trzciny cukrowej, dokonał niebywałego odkrycia. Potknąwszy się o wystający z ziemi kamień odnalazł... olbrzymią głowę z bazaltu. To właśnie odkrycie, czyli pierwszy z osiemnastu znanych dziś tego typu zabytków, sprawiło, że mamy całkiem spore pojęcie o rozwoju kultur Obu Ameryk, a w szczególności Mezoameryki.

Hipotezę na temat istnienia cywilizacji Mezoameryki starszej od znanych wówczas przedstawił żyjący w latach 1901- 1945 północnoamerykański archeolog George Vailant, który podparł swoją tezę faktem, iż znajdujących już wówczas stosunkowo licznie figurek przedstawiających pół-człowieka pół jaguara nie można było zaliczyć do żadnej ze znanych wówczas cywilizacji Środkowej Ameryki. Postacie z ludzkimi twarzami, jednak z kocimi oczami i szerokimi oczami w latach 30-tych minionego wieku zauważono także na płaskorzeźbach w kompleksie ceremonialnym w Monte Alban. Odkrycie to, dokonane przez archeologa z Meksyku, Alfonso Caso utwierdziło G.C Vailant'a w twierdzeniu, iż jeszcze przed okresem klasycznym istniała cywilizacja, której członkowie czcili boga-jaguara. Zwróciwszy uwagę na odkrycia w okolicach Tres Zapotes oraz w La Vencie Amerykanin zainteresował się tym rejonem, a gdy dowiedział się, iż Aztekowie nazywali mieszkańców tych okolic Olmekami (ponieważ kraina przez nich zamieszkała to u Azteków Kauczukowa Dolina, a w języku nahuatl kauczyk to olli) zaczął używać tego określenia mówiąc o pierwszej cywilizacji Mezoameryki, o której właściwie nic nie wiedziano.

Początki Olmeków, a zarazem całej wielkiej cywilizacji mezoamerykańskiej, to około 1600-1500 rok przed naszą erą. Cywilizacja ta narodziła się prawdopodobnie w wilgotnych i bagiennych okolicach dzisiejszych stanów Guerrero nad Pacyfikiem oraz Veracruz i Tabasco nad Zatoką Meksykańską. Dzięki korzystnym warunkom, które pozwalały nawet na dwa zbiory kukurydzy w ciągu jednego roku Lud Krainy Kauczuku szybko się rozwijał. Rolnictwu sprzyjały także wysokie opady w tych okolicach - około 3000 milimetrów rocznie, które powodowały wylewy rzek oraz nanoszenie żyznego mułu na olmeckie pola. Prawdopodobnie kontakty z innymi ówczesnymi kulturami Ameryki Środkowej były prowadzone w sposób pokojowy, przez rozbudowanie kontaktów handlowych, a nie przez ekspansję militarną.

Rodzime terytorium Olmeków to zaledwie około 10 000 kilometrów kwadratowych.

Historia Olmeków została ustalona dzięki wykopaliskom w trzech miejscach, a zarazem w głównych ośrodkach tej starożytnej cywilizacji. Najstarszym z nich jest prawdopodobnie stanowisko składające się z kompleksu budowli w okolicach San Lorenzo. Osiedle to powstało prawdopodobnie 3500 lat temu!! Jego największy rozkwit przypada na około 1200 rok przed narodzinami Chrystusa, kiedy to liczba jego mieszkańców przekroczyła 1000 osób. Upadek tego ośrodka przypada na około 900 rok przed naszą erą, gdy zniszczono wszelkie budowle kamienne, ołtarze, czy stele. Zostały one celowo rozbite bądź też zakopane pod ziemią. Prawdopodobnie ludzie mieszkający w San Lorenzo przenieśli się na rzekę Tonala, gdzie też założyli największy ze znanych ośrodków Olmeckich, mianowicie La Venta. Błyskotliwy rozwój tego ośrodka trwał około V wieków, jednak później spotkał go ten sam los, co zespół w San Lorenzo. Zrujnowane zostały budowle (w tym gigantyczna piramida) a gigantyczne głowy z bazaltu zatopiono w bagnach i rzekach. Nie wiadomo, co było powodem takich aktów niszczycielstwa, które dotknęły nie tylko wyżej wymienione obiekty, ale także najmłodszy z wielkich stanowisk olmeckich, mianowicie Tres Zapotes. Przetrwał on do schyłku ich cywilizacji, czyli drugiego tysiąclecia naszej ery.